

ідіолекту у прозовій творчості Томаса періоду 1940-1950-х років виявляється у прагматичності тропів, у іронічному зображенні зовнішності і поведінки персонажів, коли некрасива зовнішність характеризується за допомогою зооморфних тропів: *I thought she's got a mother. Now that's one old bald mouse of a hundred and five* ("The Peaches").

У нашій доповіді розглядається метафорична образність у сучасних англійських коротких оповіданнях, зокрема у збірках оповідань flash fiction 2006 та 2015 років. В оповіданні відомого письменника Джона Апдайка "Oliver's Evolution" показано, як слабкий і хворий у дитинстві хлопчик мужніє, коли стає батьком і відчуває відповідальність за сім'ю, за дітей: *Oliver has grown broad, and holds the two of them at once. They are birds in a nest. He is a tree, a sheltering boulder. He is a protector of the weak*. Апдайк поєднує реалістичне та метафоричне зображення чоловіка як міцного дерева, підкреслює його духовну і фізичну красу.

Сучасні письменники дещо менше, ніж класичні автори, описують красу природи, особливо у коротких творах. Тому особливий інтерес становить оповідання Роба Карні "Traveling Alone", де автор захоплюється красою і силою природи, красою блискавки. Розгорнуті метафоричні порівняння є основою і лейтмотивом твору, блискавки ніби створені богами на небі, що працюють молотами і ковадлами, породжуючи світло: *Like down there in the middle, gods were working with hammers and anvils and bellows. Like the birthplace of light [...]*. Саме образність надає поетичності творам і експресивно відображає прагматичну настанову письменників, їхнє ставлення до краси природи і людей.

Журавська О. В.,

ст. викладач кафедри журналістики та нових медіа,
Київський університет імені Бориса Грінченка

КОМУНІКАТИВНЕ ТРАНСЦЕНДУВАННЯ ДОСВІДУ ПЕРЕБУВАННЯ В ПОЛОНІ В УКРАЇНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ ХХІ СТ.

У доповіді поняття про комунікативне трансцендування розкривається у ключі, запропонованому німецьким психологом і філософом К. Ясперсом. Екзистенційна комунікація як "любовна боротьба, в якій екзистенція бореться за безумовну відкритість" [1, 159] в концепції мислителя є способом віднайдення істини як повідомлюваності й реалізації "Я" як самості. Визначивши кілька рівнів комунікативної взаємодії, або способів всеохопного буття, – існування, свідомості й духу, філософ звертає увагу на те, що недосконалість комунікації є одкровенням певної глибини, яку заповнити може тільки трансценденція: "Спокій буття істини в трансценденції [...] – це та межа, на якій часом може спалахувати те, що без будь-якого роздвоєння є все; проте у світі воно зникає, хоч і здійснює вирішальний вплив на сутність людини, і є не повідомлюваним, оскільки через повідомлення воно залучається в способи буття всеохопного, в яких воно повсякчас було б втрачено" [4, 107].

На наш погляд, комунікативне трансцендування є однією із форм актуалізації суспільно значущих проблем і пошуку шляхів до їх розв'язання, що буде проаналізовано на прикладі тексту "інтеркурсу публіцистичності" (О. Костюк), що характеризується параметрами оперативного інформування, фактичності, тлумачення подій і фактів, вираження й формування громадської думки, практичної спрямованості [2, 69–70]. Зокрема, розглянемо проблему комунікативного трансцендування досвіду війни й перебування в полоні у документально-художній повісті письменника й журналіста В. Макеєва "100 днів полону, або Позивний «911»".

Троянди й виноград: феномени естетичного і прагматичного в літературі та культурі

Актуальність проблеми обумовлена насамперед особливостями прочитання зазначених творів на сучасному етапі: адже хронотопи авторських міркувань і читацької рецепції розгортаються в контексті хронотопу незавершеної події – непередбачуваної гібридної війни, що розгортається в теперішньому. Важливим для комунікації з читачами є авторський хронотоп повісті, у якому відбувається чітке виокремлення “свого” світу, розуміння якого доступне тільки обраним – “своїм”. По суті, це модель мультиверсуму, що відображає, з одного боку, особливе сприйняття дійсності як сукупності паралельних світів, які не перетинаються: “Тут, як ніде, відчуваю, що є кілька світів...” [3]. Кожен із світів має свій час і простір, специфічну структуру: “перший – чиновницький, де всі лаються, щось вирішують..., другий – фейковий, коли хтось кидає маніпуляцію і всі ведуться на неї. Мене в цих двох світах немає, скоріше у наступних. Третій – глибинний, аналітичний. Четвертий – світ бійців і людей, яких торкнулася ця війна” [3].

З іншого боку, мультиверсум – це множинність життєвих сценаріїв, вибір яких розкриває особистість, є засобом самопізнання й ідентифікації як форми психологічного захисту: “Ті, хто пройшов крізь Схід, розмовляють між собою на рівні думок... недомовок, обмовок. Тут є свої цінності. Якщо стіна, то тут ця стіна справжня – з чіткими обрисами: бачиш, де, яка цеглина, на яку можна опертися...” [3]. “Паралельність” війни парадоксально, але була чимось краща, ніж “мирне” життя, бо у цьому “межовому” світі людині оприявнюється екзистенція. Зокрема й через це полонені, повертаючись додому, намагаються не розповідати близьким про тортури й знущання, проте прагнуть зателефонувати “тим, хто проявив ТАМ до них людяність: давав кусок хліба, іноді, потайки вночі зателефонувати до рідних...” [3].

У відступах автор-наратор надає публіцистичної значущості мотивам, які спонукали до написання твору. Спогади про перебування у полоні й міркування про його психічні й фізичні наслідки для особи інтегровані з мотивом жертвності, що в тексті набуває символу розчарування: люди підтримали Революцію Гідності, віддали й віддають свої життя на Сході, проходять випробування в підвалах, але маховик змін, який би поборов чиновницький світ, ще й досі не запущений.

Відзначимо, що аналіз зразків сучасного публіцистичного інтеркурсу й публіцистики із проблеми комунікативної трансцендування досвіду перебування в полоні видається перспективним напрямком з огляду на його актуальність для сучасного українського суспільства, тим більше, що мультиверсум стає для сучасної культури, інформаційного простору площиною для комунікативного трансцендування.

Література

1. Бохенский Ю.М. Современная европейская философия. М.: Научный мир, 2000, 256 с.
2. Костюк О. Публіцистика й публіцистичність як дискурс та інтеркурс у царинах культури і масової комунікації. Наукові записки [Національного університету “Острозька академія”]. Сер.: Культурологія. 2012. Вип. 10. С. 67–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2012_10_9.
3. Makeev B. 100 днів полону, або Позивний “911”. URL: <http://www.rulit.me/books/100-dniv-polonu-abo-pozivnij-911-read-476431-2.html>.
4. Ясперс К. Разум и экзистенция / пер. А.К. Судакова. М.: “Канон+” РООИ “Реабилитация”, 2013. 336 с.